

Naturvernforbundet i Lofoten

Statens vegvesen
firmapost@vegvesen.no

Deres ref.
23/42549

Deres kontaktperson

Vår ref.
20230204

Vår kontaktperson
Martin Eggen

Dato
25.04.2023

Planprogram - Detaljregulering for E10 gjennom Flakstad. Høringssvar fra BirdLife Norge Lofoten lokallag og Naturvernforbundet i Lofoten

Vi takker for anledningen til å svare på høringen. Generelt er forslaget til planprogram godt og høringsdokumentene gir god oversikt over videre fremgang og temaer som skal undersøkes.

BirdLife Lofoten og Naturvernforbundet i Lofoten har engasjert seg i spørsmålet om ulike trasèvalg i flere omganger. Vi har også deltatt på folkemøter, møter og befaringer.

Vi har meddelt at vi er meget skeptiske til alternativ 1, fylling og bru over Flakstadpollen, en oppfatning vi fortsatt har. Siden endelig forslag til utbyggingsløsning og konsekvensutredning ikke foreligger, skal vi ikke forhåndskonkludere, men det er et fakta at det er stor fare for forringelse av naturmiljøet og endringer knyttet til strøm og bunnforhold ved utfylling og fundamentering i sjø, og at det alltid vil være vanskelig å spå konsekvensene.

Når tiltaket skal skje i et naturområde med særlig stor verdi, bør usikkerhetsmomenter tilsi alternative løsninger. Det er viktig at grad av usikkerhet kommer godt frem i konsekvensutredninger om naturmiljø. Vi ønsker også at Statens vegvesen strekker seg etter å verdisettet og synliggjøre slik naturforringelse av disse «ikke-prissatte» virkninger.

Sammendrag

BirdLife Lofoten og Naturvernforbundet i Lofoten er bekymret for en løsning med inngrep i sjø og et globalt viktig område for fugler og naturmangfold. I lignende saker vurderes konsekvensene ofte som uoversiktlig og store, og i dette høringssvaret påpeker vi flere momenter konsekvensutredningen må svare på, som i forslag til planprogram ikke er beskrevet. Vi er videre fornøyd med at Statens Vegvesen skisserer opp flere ulike løsninger, slik at det kan tas reelle valg basert på kunnskapsinnhenting.

Naturverdier knyttet til det marine miljøet

De store verdiene for fugler er godt kjent og beskrevet, sist i Eggen (2021).

Utdrag fra beskrivelse av Flakstadpollen:

Verdi: – Svært viktig

Kunnskapsgrad: God (hele året)

Gruntvannsområdene er produktive områder, og synes å være et særdeles viktig oppvekstområde for ulike fiskeslag, inkl. sil. Forekomsten av fiskespisende fugler er bemerkelsesverdig høyt året gjennom. På fjære sjø blottlegges store bløtbunnsflater. Det er en stor bestand av hjerteskjell i disse sandflatene og disse er hovednæringen for tjeld, sammen med fjæremakk. Dette er et av Norges viktigste samlingssteder for tjeld (NT), og opptil 250-300 individer er sett her samlet i april. De første tjeldene ankommer i månedsskiftet februar/mars. Ringmerking har visst at store deler av bestanden i Flakstad er samlet i Flakstadpollen/ Kilan. Antallet tar seg opp igjen utover sommeren, og fungerer som en oppsamlingsplass før reisen sørover. Kilanleira er også brukt av ikke kjønnsmoden tjeld gjennom hele sommeren.

Andre karakterarter i området er smålom, gulnebbblom (VU), islom, siland, laksand, fjæreplytt og sangsvane. Rødnebbterne, makrellterne (EN) og hettemåke (CR) hekker på holmer og nes nord for Båtnesodden årlig.

Også fiskemåke (VU) og tjeld (NT) hekker innerst i Flakstadpollen. Om høsten raster 10-15 heilo (NT), både voksne og unge fugler, på mudderflatene. Vi antar at dette er lokale fugler som kommer ned fra hekkeplassene etter endt hekking, og at Flakstadpollen derfor er betydningsfull for dem.

Les mer i Eggen, M. 2021. Fugler i Flakstad – underlagsrapport for kommunedelplan om naturmangfold i Flakstad. NOF-rapport 2021-4. 64 s.

https://www.birdlife.no/prosjekter/rapporter/2021_04_NOF.pdf

Flakstadpollen er en del av Lofoten IBA (Important Bird and Biodiversity Area), faglig anerkjent av BirdLife International. <http://datazone.birdlife.org/site/factsheet/lofoten-iba-norway>

Betydningen for tjeld

Tjeld er globalt rødlistet i kategorien NT, og er av den grunn av spesielt høy forvaltningsmessig interesse. Norge er både i europeisk og global målestokk et viktig land for tjeld, da en stor del av bestanden hekker langs den norske kystlinja. De mest oppdaterte bestandsestimatene antyder at nær 18 % av den europeiske hekkebestanden finnes i Norge.

En gjennomgang av BirdLife Norge (Heggøy, O. & Øien, I.J. 202X. Nøkkelområder for vadere i Norge. BirdLife Norge-Rapport 2022-1. 63 s., foreløpig upublisert) bekrefter områdets helt sentrale funksjon for tjeld. Her er det utpekt 18 antatt viktigste enkeltlokalitetene for arten i Norge på bakgrunn av den norske bestandens andel av den europeiske tjeldbestanden. Alle disse lokalitetene antas i hovedsak å være av verdi for tjeld som hekker i Norge, og Flakstadpollen er en av dem. Det er store og veldig næringsrike sandflater innerst i Flakstadpollen som er viktige næringskilder for fugler og særlig tjeld.

Kommentar planprogram

Vi har noen kommentarer til planprogram alternativ 1, fylling og bro over Flakstadpollen. Vi mener at det kan være elementer av betydning som ikke er fanget opp i planprogrammet.

Det bør undersøkes og diskuteres hvordan en fylling på 300 meter på hver side av bruene kan få konsekvenser for tidevanns syklus og høyde i Flakstadpollen. Vil en delvis oppdemming av Flakstadpollen redusere høyde på flo og fjære innerst i pollen med følgende konsekvenser for beite områder for fugler på sandflatene?

De næringsrike sandflater i Flakstadpollen har bygd opp over flere hundre år med tilførsel av sand fra sjøbunnen utenfor Flakstadpollen. Disse sandflatene med rike bestanden av mat for fugler er enestående i Lofoten og i meste parten av Nord-Norge. Erfaring viser at ved en oppdemming vil sandflater bygge seg opp på utsiden av pollen. Det kan bli slutt med tilførsel inn i pollen. Sandflatene utenfor pollen vil være nokså sterile på grunn av konstant bølge påvirkninger. Eksempler av nokså steril sandflater finnes på Rambergstrand og Skagsand. Disse er ganske livløse og ikke mye brukt av fugler for næringsøk.

En tredje hensyn til å vurdere, som ikke er fanget opp i planprogram, er vinden. Nå det blåser storm fra nord eller nordvest er vinden forsterket av geometrien av fjellet rundt Flakstadpollen. Vindkastene kan bli utrolig sterke. På Vareid, for noen år siden, ble en garasje blåst ut på sjøen og vi har erfart å bli blåst overenden i vindkast ut på sandflatene i Flakstadpollen. Bruene er ikke høyt som brua over Gimsøystraumen i Vågan, men vi mener at vinden må tas i betraktning i tilfelle at veien over pollen kan bli periodevis stengt.

James Wilson har i flere år forsket på tjeld i Flakstad og Flakstadpollen. Omkring 140 tjeld har blitt merket med flagg med bokstaver som kan lett leses i feltet. Vi har mye data på tjeld i Flakstad og særlig i Flakstadpollen. Som bidrag til planprogram fase 2 kan vi levere en rapport etter årets felt sesongen, som slutte i august. James har e-post jimwils@online.no.

På vegne av BirdLife Lofoten

Naturvernforbundet i Lofoten

Martin Eggen [sign.]

Hans Eirik Busch [sign.]

KOPI:

Flakstad kommune
Statsforvalteren i Nordland
Nordland fylkeskommune
Politiske parti i Flakstad